

POWODZENIE (31) *sb n*

Oba o oraz pierwsze e jasne; końcowe e z tekstów nie oznaczających é oraz -é.

sg *N* powodzeni(e) (2). ◇ *G* powodzenia (8). ◇ *D* powodzeniu (3). ◇ *A* powodzeni(e) (10). ◇ *I* powodzeni(e)m (3). ◇ *L* powodzeniu (4). ◇ *pl A* powodzenia (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Przebieg, rozwój, tok wydarzeń; bieg spraw w czyimś życiu; eventum, eventus, fortuna, Mars, processus, sors, successum, successus Cn (31) : Oćiec iego [*Mieszka*] Zemomisław [...] od wieszckow pytał/ coby fie rozumiało to ślepe národzenie/ ynierychłe aż wśiedmi lat ófwiecenie fyná fwoiego/ y iákiedy powodzenie zá iego żywotá być miało *StryjKron* 150.

powodzenie czyje [w tym: G sb i pron (7), ai poss (2), pron poss (1)] (10): TAK tedy małz [*tu napisane*] Czytelniku miły o powodzeniu/ dzielnościach/ y frogim ná óftátek pogromieniu mężnych Cymbrow y Gepidow *StryjKron* 31; [*Zanabek*] Zośtáwił ná Cárłtwie Tátárłkim Syná Berdebeka/ który tákże dwánaście Brátow rodzonych zámordował/ áby mu w páńłtwie meprzełzkadzáli/ ále y śam ledwo dwie lećie ná Carłtwie wykonawłzy vmárł/ fyná też ie⁸⁰ [...] drugi Cárzyk [...] zabił. (*marg*) O Tátárow Zawólłkich powodzeniu. (–) *StryjKron* 416. Cf »szczęśliwe powodzenie«.

W połączeniach szeregowych (2): A przeto Krol/ ma się o to pilnie śtáráć/ áby cnoćie/ dobremu powodzeniu/ y zacności wśytkich obywatelów fwych iednáko życźliw był *ModrzBaz* 20; *LatHar* 489.

W przeciwstawieniach: »szczęśliwe (*a. dobre, a. fortunne*) powodzenie ... nieszczęście (2), złe [*powodzenie*], przygody, żalosne przypadki« (4): Bo on [*Solon*] wśytkie ludźi w iedney Rzeczypołpolitey miełzkáiące/ przyzwyczáiał do tego/ áby fię wśytcy z dobrego powodzenia fásiadá fwego wefelili/ á ze złego fmećili y fráłowáli. *ModrzBaz* 77v, 22; gdyż tho ielt záłtarzáły zwyczaj zayrzec ludziom fczęśliwego powodzenia/ á ciełzyć fie z niełzczęłcia. *Phil* K3; *GrabowSet* A3.

Zwrot: »szczęśliwego powodzenia życzyć« (1): y zá iego [*króla Zygmunta I Starego*] w Rzeczypołpolitey załługi/ fyná zá żywotá ielcze iego/ poładźiliście W.M. ná śtolicy wyfokiéy [...]/ którému y długiégo pánowánia/ y fczęśliwégo ná wźzem powodzenia [...] życzyć W.M. maćie. *OrzJan* 51.

Wyrażenia: »rzeczy powodzenie« (1): czego [*tj. przysięgania na Boga*] iednák nie czyniáć też w fczęśliwym rzeczy powodzeniu. [...] Ale gdy potrzebá gwałtowna przyćiśnie: toż ná Bogá wfpomináią *CzechEp* 87.

»szczęśliwe, dobre, fortunne, pocieszne powodzenie« [*w tym: na czym (1), nad kim (1); czyje (8)*] = szczęście, szczęśliwy, pomyślny bieg wydarzeń; *res secundae Modrz, Cn; fortunae indulgentia, res bonae, salus Modrz; eventum, eventus, felicitas, fortuna florens a. prospera a. secunda, Mars, processus, prosperitas, proventus (felicitatis), sors (iucunda), successum, successus Cn (11:6:1:1): GliczKsiąż* I4; Prorok zięt ielt podźiwieniem gdy widzi niepoboźnych fczęśliwe powodzenie ná tym świećie. *BibRadz Ier* 12 arg; *ModrzBaz* 12, 20, 40v; A między Polaki iufz byli niktory [...] wiáre Chrzełciánłką [...] zániełli. [...] ći tedy poczęłi Xiáżęćiu Mieczysłáwowi rádzic/ [...] obiećuiác mu ná wśytkim fczęśliwe powodzenie y potomśtwá rozmnożenie/ fkoroby iedno tę wiáre fwięta fczzerze przyiáł. *StryjKron* 150; który [*król czeski*] fię też boiał fczęśliwego ná ten czás powodzenia Kázimierzowego nád Prufłkimi Krzyżaki. *StryjKron* 627; *CzechEp* 87; ielt theż y to lekkomyślnego pośłtepek człowieká

s szczęśliwego powodzenia wynosić ię *Phil* M3, M3; iż od żebraká inŕzey nagrody człowiek hoyny á bogoboyny nie ma/ iedno że mu rzeczę: Bog záplác: y zá iego dobre zdrowie/ á poćiefzne powodzenie/ modlic ię zwykł. *GrabowSet* A2, A3; *LatHar* 489; Grzechy wálze záhámowály wízelkie dobre powodzenie od was. *PowodPr* 66. *Cf W przeciwstawieniach, Zwrot.*

Szereg: »przypadki i powodzenia« (1): widząc iáko świat przez przypadki y powodzenia rozliczne/ przyczyny gęfte do rozmáitych záłości/ między ludzi rozdawa/ prośic W.M. Páná Bogá nie zániechafz wierzę/ żeby [...] *GrabowSet* A3.

W przén (1) : A Bog wízelkiey lutości pełny [...] nie tylko odeymie władzą złym przygodam/ záściele drogę zálofnym przypadkom/ ále też otworzy wrotá fortunnemu powodzeniu *GrabowSet* A3.

a. Szczęśliwy, pomyślny przebieg wydarzeń (9) : [mamy] fzczeńśliwe y przeciwne rzeczy fkromnie znáfzac [...]: á powodzenia [successus] od Bogá wízechmocnego prośic y czekác *ModrzBaz* 69; *SkarŻyw* 336; Lecż teraz po ich [rodziców] ímierci inŕzym trybem żyiac [*Lizyda*]/ Pracą y fráfunkámi dom íwoy opátuiąc. Przywodzi íobie ná mył ono powodzenie/ Zá íwych rodzicow miłych ínác dni vz íocenie [!]. *PaxLiz* B2.

powodzenie czego (1): obiecowałem mu [*królowi Zygmuntowi III Wazie*] od ciebie Iezu Chryfte mocną rękę twoię nád nim/ y powodzenie wízytkiego coby poczał. *SkarKaz*)(2v.

powodzenie w czym (1): iż íię ná Mołkiewłkie kościoły/ y książećiá Mołkiewłkiego/ nie iákie tych czáfów wpánowaniu powodzenie/ [...] ogládáfz. *SkarJedn* 377.

powodzenie czyje (3): *SkarJedn* 377; Szkodliwych [*gwiazd*] chcąc íię wítrzedz/ Gwiazdárze znác dáia/ Co z pilney inuítríey oni poznawáia. Za íię [*lege: zasię*] ich powodzenie/ ktore ná íię [*lege: na íię*] przyśc ma/ Nie káždy przećię tego/ z tych Doktorow pozna. *PaxLiz* Cv, E2.

W przeciwstawieniu: »mała albo średnia kondycja... nawiętsze powodzenie« (1): Tym tedy zawierám [= *kończę*] iż nigdy złego azawzdy gotowe serce, y chęć maiąc dosłuzby ImPana Gnieznńskiego nieiedno w tey moiey małej albo sredniey Kondicyi ale wnawiętszym powodzeniu Iednakobym Ie^{go} M zyczeń, y wprzypadku takim służył. *ActReg* 140.

Szereg: »dobra myśl i powodzenie« (1): á gdy ná nim [*urzędzie chrześcijańskim*] Pan Bog poładzi/ żeby [*dostojnicy duchowni*] dobrą myśl y powodzenie wtym położyli/ gdy wedle zakonu Bożego y náuki káplánłkiey/ lud íwoy w pobożności ípráwuia. *SkarŻyw* 501.

Synonimy: *bieg, tok.*

Cf **POWODZIC**